

ДА АПОШНЯГА ЎЗДЫХУ

Аляксандр Пешчаранкоў і Анатолій Калмык

Раніцай 7 лютага Анатолій Калмык глянуў на каляндар – і ў памяці ўсплылі падзеі 30-гадовай даўнасці. Ён, капітан, разам з камандзірам батальёна на МАЗе ў калоне з 20 машын накіроўваецца з Афганістана на радзіму. Дарога з Шынданта вядзе праз Герат, дзе ў любы можна натрапіць на бандыцкія групы. Камандаванне загадала ні ў якім разе, ні па якой прычыне не спыняцца. Хуткасць – 80 кіламетраў у гадзіну, але для кулі гэта не перашкода. На шчасце, абстрэлу пазбеглі. Але ў многіх месцах машыны закідвалі камнямі, разбівалі лабавое шкло, асколкі ранілі твар, рукі. Калона ж мэтанакіравана рухалася да граніцы з Савецкім Саюзам.

– Вярталіся мы праз Кушку, – расказваў Анатолій Канстанцінавіч. – У гэтай самай паўднёвай кропцы СССР і чакалі, пакуль падцягнуцца астатнія. Было нас каля 5 тысяч чалавек. Усім хацелася патэлефанаваць дамоў, паведаміць, што мы ўжо ў Савецкім Саюзе, а тэлефон адзін. Я дазваніўся, можа, толькі на пяты дзень.

Анатолій Канстанцінавіч на афганскую зямлю ступіў 20 кастрычніка 1986 года, пакінуўшы дома жонку з двума малымі дзецьмі. Забяспечваў спакой на мясцовым аэрадроме і ў ваенным гарадку, дзе пражываў асабовы склад, суправаджаў тылавых харчовых калон і ваенных групы. Калі адразу планавалася, што на чужыне правядзе два гады, то тэрмін разцягнуўся на два з паловай – да дня вываду савецкіх войск з Афганістана.

– Вечарам 7 лютага патэлефанаваў у Кіеў зампаліту, – працягваў Канстанцінавіч. – У чарговы раз разам прайшліся баявымі дарогамі. Летась ездзіў да яго ў госці, тады далі волю ўспамінам і слязам. Перажытае будзе помніцца да апошняга ўздыху.

– Сэрцы адкрываем нячаста, – уключаецца ў размову Аляксандр Пешчаранкоў. – Толькі калі збіраемся на сустрэчу воінаў-інтэрнацыяналістаў. Нас часта запрашаюць на ўрокі патрыятызму ў школы. Вучням пра афганскую вайну расказваем далікатна, без пікантных падрабязнасцей, каб не параніць дзіцячую псіхіку, але каб сучаснікі маглі зразумець, праз што прыйшлося прайсці нашаму пакаленню.

Пераважную большасць абмежаванага кантынгенту ў Афганістане складалі маладыя людзі, якія трапілі на вайну ледзь не са школы. Навука ваяваць у чужой краіне, у непрывычнай варожай абстаноўцы, у экстрэмальных умовах давалася вельмі цяжка.

Аляксандр Іванавіч у Афганістане прабыў 13 месяцаў. 1 верасня 1985 года дачка пайшла ў першы клас, а 8-га ён адправіўся на вайну. Абслугоўваў верталёты. Акрамя ваенных дзеянняў, сапраўдным выпрабаваннем былі перапады тэмпературы. За адну гадзіну пералёту верталётам з гор тэмпература вагалася да мінус 30 да плюс 50 градусаў. Служыў Аляксандр Пешчаранкоў у горадзе Джэлалабадзе.

Час ідзе, радзеюць рады воінаў-інтэрнацыяналістаў. Таму з гадамі ўсё больш цэніцца армейская дружба. Мае суразмоўцы з задавальненнем успаміналі міжнародны турыстычны злёт, які мінулым летам ладзіўся на базе спартыўна-турыстычнага комплексу «Азёркі». На яго сабраліся воіны-інтэрнацыяналісты не толькі з Віцебскай вобласці, але і з Літвы, эстоніі, Расіі.

У пятніцу тыя, чый лёс абпаліла афганская вайна, прыйдуць у сквер па вуліцы Гагарына ў райцэнтры – да помніка воінам, загінулым у лакальных войнах. Будуць абдымкі, слёзы, успаміны.

Тэкст і фота Анны Анішкевіч